

חברת לזמרי ש"ם

לחיזוק לימוד
הדף היומי

בס"ד

טעימה שבועית בלימוד הדף היומי

חושך גאורדי, מהנאחז כפלא נח

גדול בישראל שלא בירך על תפילין מימיו??

הזה על טהרו של מזבח שבע פעמים מאי לאו אפלגיה דמזבח כדאמרי אינשי
טהר טיהרא דיומא אמר רבא בר שילא לא אנילווייה מאי לאו אפלגיה דמזבח - כנגד חלי
גובהו ואי אפשר למצאם שלא יהא מקלחם למעלה ומקלחם למטה:

כתב ב"שו"ת זרע יעקב" (סוף סימן ב' - י"ל בליוורנו שנת תקמ"ד בהסכמת בעל החיד"א זצ"ל ומביאו גם כמה פעמים
בספריו - נלב"ע כה תשרי תקס"ד) "ואני מיום עמדי על דעתי לא ברכתי על התפילין כי עמדתי על המבחן
ומעולם לא בא לידי תפילין מרובע מתחילתו ועד סופו... וכבר שמעתי שכמה רבנים נהגו שלא לברך".
וב"עמודי אש" כתב שאפשר שזהו הביאור במה שכתב בפסקי תוספות (מנחות פ"ג אות קכא) "שיש
מניחים תפילין בלא ברכה, הרוקה הניח כן והר"ר אברהם והר"ר יב"ק", ואפשר טעמם כטעמו של
הזרע יעקב שאי אפשר לצמצם שיהיו מרובעות בדיוק והוי חשש ברכה לבטלה.

וממשיך בעמודי אש לדון בסוגיא דאי אפשר לצמצם ומביא ראיות מהש"ס לכאן ולכאן, וראשית
ראיותיו היא מסוגיין, שמוכח לכאורה שגם בידי אדם אי אפשר לצמצם, ממה דאיתא בגמ' שאם הפי'
'טהרו של מזבח' היא שהכהן גדול מזה בחצי המזבח, נמצא מתן דמים שחציו למעלה מחצי המזבח
וחציו למטה מחצי המזבח, ופרש"י שהיא משום דאי אפשר לצמצם.

ודחה ראיה זו שלעולם י"ל שבידי אדם שפיר אפשר לצמצם, אך בסוגיין מדובר בשפיכה מרחוק ובוזה
הכל מודים דא"א לצמצם.

ומסיק בעמודי אש "נראה דוודאי שיש לברך על תפילין כשנראה לעינינו דהמה מרובעים, ולא חיישינן
משום אי אפשר לצמצם, דהא דעת הרבה פוסקים דאפשר לצמצם, וגם להסוברים א"א לצמצם...
כשצוה לנו השי"ת להניח תפילין, צוה שנעשה מה שיארה לנו שהוא מרובע, והחכמים תקנו ע"ז
הברכה וכן הלכה רווחת שמברכין על תפילין בלי שום פקפוק כלל".